

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	9Cdo/330/2020
Identifikačné číslo spisu:	3114203178
Dátum vydania rozhodnutia:	13.12.2022
Meno a priezvisko:	JUDr. Marián Sluk
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2022:3114203178.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu F. G., bývajúceho v U. A. O. XXX, občana Z. F. D., zastúpeného JUDr. Dušan Divko, advokát, spol. s r.o., so sídlom v Považskej Bystrici, Šoltésovej 346/1, IČO: 36 860 654, proti žalovaným 1/ L. O. O., bývajúcej v N., C. XXXX/XX, a 2/ O. M., bývajúcej v Č. G. XX, o určenie vlastníckeho práva, vedenom na Okresnom súde Trenčín pod sp. zn. 17C/27/2014, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne zo 17. októbra 2019 sp. zn. 4Co/177/2018, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovaným 1/ a 2/ proti žalobcovi nepriznáva náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Žalobca sa žalobou domáhal určenia, že je výlučným vlastníkom rozostavanej stavby rodinného domu stojaceho na parcele č. XXX/X a rozostavanej stavby hospodárskej budovy stojacej na parcele č. XXX/XX, zapísaných na LV č. XXXX pre katastrálne územie Č. G..

2. Okresný súd Trenčín (ďalej aj „prvoinštančný súd“ alebo „súd prvej inštancie“) rozsudkom zo 16. marca 2018 č. k. 17C/27/2014-614 vo výroku I. zamietol žalobu, vo výroku II. žalovanej 1/ priznal proti žalobcovi právo na náhradu trov konania v plnom rozsahu a vo výroku III. žalovanej 2/ priznal proti žalobcovi právo na náhradu trov konania v plnom rozsahu.

2.1. Žalobca sa žalobou domáhal proti žalovaným určenia jeho výlučného vlastníckeho práva k sporným stavbám, nehnuteľnostiam, ktoré sú ako rozostavané stavby zapísané v katastri nehnuteľností. Vzhľadom na skutočnosť, že žalobca nie je zapísaný ako vlastník sporných stavieb v katastri nehnuteľností, pričom tvrdí, že je ich výlučným vlastníkom, súd konštatuje, že žalobca má naliehavý právny záujem na požadovanom určení, avšak iba vo vzťahu k žalovanej 2/. Žaloba proti žalovanej 1/ je nedôvodná len pre samotnú skutočnosť, že v súčasnosti (teda v čase vyhlásenia rozsudku), táto nie je evidovaná ako vlastníčka sporných stavieb. Preto nie je pasívne vecne legitimovaná v tomto spore. Vo vzťahu k žalovanej 2/, ako aktuálnej výlučnej vlastníčke sporných stavieb, súd uvádza, že z procesného

hľadiska, je v zmysle uvedeného jej pasívna vecná legitimácia v spore daná. Preto sa súd zaoberal dôvodnosťou žaloby, teda tzv. meritom veci.

2.2. Súd uzavrel, že predmetné stavby boli ako samostatné veci vybudované už pred uzatvorením manželstva žalobcu s matkou žalovanej 1/. Otázne je výlučné vlastníctvo žalobcu k rozostavaným sporným stavbám v čase ich vzniku. Žalobca v spore tvrdil, že žiadne spoluvlastníctvo k sporným stavbám nevzniklo (naopak nadobudol k nim výlučné vlastníctvo), pretože ich vybudoval sám pre seba a ich výstavbu financoval výlučne sám. Okolnosť, že žalobca vybudoval sporné stavby pre seba, a že financoval výstavbu sporných stavieb výlučne sám je v značnej miere spochybnená nasledovnými dôkazmi: z Dohody o urovnaní z 18.09.2012 (č. l. 65 spisu), zo záznamu z rokovania dňa 29. júla 2013 (č. l. 66 spisu), z rozhodnutia stavebného úradu (obec Č. G.) z 10. mája 2012 o dodatočnom povolení stavby (č. l. 19 spisu), z výpovede svedka architekta A. O., zo žaloby žalobcu, zo zápisnice o trestnom oznámení, ktorá sa nachádza v pripojenom vyšetrovacom spise ČVS: ORP-540/1-VYS-TN-2015, z výpovede svedka L. V. M. B. Podľa výpovede svedkyne - matky žalovanej 1/ - sa na financovaní výstavby domu pred ich sobášom podieľala svojou výplatou, svojimi zrušenými poisťkami približne vo výške 14.000 eur a pôžičkou vo februári 2010 vo výške 30.000,- eur od svojho bývalého manžela. Peniaze dávala žalobcovi a on vyplácal ľudí, napríklad majstrov a podobne, ona osobne nevyplácala žiadnych ľudí. Vybavovala plynovú prípojku, elektrickú prípojku, stavebné povolenie.

2.3. Na vyššie uvedenom zistení nie je spôsobilé nič zmeniť ani skutočnosť, že žiadateľom územného rozhodnutia bol iba žalobca, pretože ako vyplýva z vyššie uvedeného (jedná sa takisto o súčasť argumentácie samotného žalobcu), nie je rozhodujúce, kto bol uvedený ako stavebník v stavebnom alebo kolaudačnom rozhodnutí. Obranu žalobcu spočívajúcu v tom, že nevedel čo podpisuje, vzhľadom k tomu, že dobre neovláda slovenský jazyk, súd vyhodnocuje ako účelovú v snahe zbaviť sa zodpovednosti za svoje písomné prejavy. Je tomu tak preto, že z výpovedí všetkých svedkov vyplynulo, že žalobca sa s nimi vedel dohovoriť. Nakoniec aj v prípade Dohody o urovnaní z 18.09.2012, z ktorej súd vyvodzuje relevantnú skutočnosť, mal žalobca na tomto úkone zabezpečenú prítomnosť jeho právneho zástupcu. Aj počas manželstva s matkou žalovanej 1/ nepotreboval žiadneho tlmočníka a vedel s ňou spoločne tráviť čas a žiť s ňou. Súd tiež vyhodnotil, že výpovede svedkov vypočutých v tomto konaní nemohli tieto okolnosti nijako objasniť, resp. preukázať žalobcovo tvrdenie o jeho výlučnom vlastníckom práve k sporným stavbám.

2.4. Súd v tejto súvislosti uvádza, že aj keby začal žalobca s výstavbou sporných stavieb v čase, kedy matku žalovanej 1/ nepoznal, neznamená to automaticky, že k dohode o vzniku spoluvlastníctva k sporným stavbám (dohode o spoločnej výstavbe) nedošlo neskôr. Takáto okolnosť môže nasvedčovať tomu, že žalobca mienil stavbu postaviť sám a pre seba, avšak v konečnom dôsledku tomu tak nakoniec nemuselo byť. Do úvahy prichádza aj zmena tohto rozhodnutia počas výstavby. Čo má súd v podstate aj preukázané. Určujúcim totiž podľa názoru súdu nie je iba stav v čase začatia výstavby, ale aj počas nej.

3. Krajský súd v Trenčíne (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom zo 17. októbra 2019 sp. zn. 4Co/177/2018 na odvolanie žalobcu vo výroku I. potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie, vo výroku II. žalovanej 1/ priznal proti žalobcovi náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu a vo výroku III. žalovanej 2/ priznal proti žalobcovi náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

3.1. V odôvodnení rozsudku sa odvolací súd stotožnil s odôvodnením napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie v celom rozsahu podľa § 387 ods. 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“). Súd prvej inštancie vzal do úvahy všetky skutočnosti, ktoré z vykonaných dôkazov alebo prednesov strán sporu vyplynuli, neopomenul rozhodujúce skutočnosti, ktoré boli vykonanými dôkazmi preukázané, alebo vyšli počas konania najavo, výsledok hodnotenia dôkazov zodpovedá tomu, čo malo byť zistené spôsobom vyplývajúcim z § 191 CSP. Súd prvej inštancie v danej veci komplexne posúdil vzťahy medzi žalobcom a matkou žalovanej 1/, keď mal za preukázané, že medzi nimi bol v čase stavby domu partnerský vzťah, žili v spoločnej domácnosti, ich vzťah v čase výstavby vyústil do uzavretia manželstva a plánovania si spoločného bývania v rodinnom dome, spolu uzavreli ako spoludlžníci po uzavretí manželstva s Prvou stavebnou sporiteľňou ako s veriteľom zmluvu o poskytnutí stavebného úveru vo výške 50.000 eur za účelom dokončenia stavby rodinného domu, ktorý úver spoločne splácali. Predmetné stavby boli ako samostatné veci vybudované už pred uzavretím manželstva žalobcu s matkou žalovanej 1/, preto nepatrili do ich BSM. Z dokazovania vykonaného súdom prvej inštancie vyplýva, že matka žalovanej 1/ investovala pred uzavretím manželstva so žalobcom do stavby

domu peňažné prostriedky približne vo výške 44.000 eur, pričom nebolo sporné, že žalobca financoval stavbu domu pred uzavretím manželstva vo väčšom rozsahu ako jeho vtedajšia partnerka. S prihliadnutím na okolnosti danej veci je preto záver súdu prvej inštancie, že medzi žalobcom a matkou žalovanej 1/ bola uzavretá dohoda o spoločnej výstavbe sporných stavieb nehnuteľnosti správny, zodpovedajúci výsledkom vykonaného dokazovania, ako aj ustálenej judikatúry. Tvrdenia žalobcu, že vybudoval sporné stavby sám pre seba a zo svojich finančných prostriedkov boli vyvrátené najmä listinnými dôkazmi - z dohody o urovnaní z 18.09.2012, zo záznamu z rokovania z 29.07.2013, a zo zápisnice o trestnom oznámení Obvodného oddelenia PZ Ilava ČVS: ORP-540/1-VYS-TN-2015 a taktiež z ďalších dôkazov uvedených v bode 25.11 odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie, na ktoré odvolací súd odkazuje.

3.2. Správnosť tohto záveru neboli spôsobilé spochybniť odvolacie námietky žalobcu. K odvolacej námietke žalobcu, že žalovaná 1/ nepreukázala vznik dohody o spoločnej stavbe nehnuteľnosti s matkou žalovanej 1/, odvolací súd uvádza, že táto dohoda o spoločnej stavbe rodinného domu vyplynula z okolností daného prípadu, keď medzi žalobcom a matkou žalovanej 1/ bol partnerský vzťah, počas ktorého bola realizovaná stavba označených nehnuteľností, v ktorej plánovali spoločné bývanie. Skutočnosť, že územné rozhodnutie o umiestnení stavby bolo vydané na meno žalobcu a že žalobca sám podával žiadosť o vydanie stavebného povolenia vzhľadom na závery ustálenej judikatúry nie je rozhodujúca. Pokiaľ žalobca v podanom odvolaní poukazuje na rozhodnutie NS SR sp. zn. 4Cdo/93/99, z ktorého vyplýva, že vznik podielového spoluvlastníctva musí byť založený dohodou účastníkov k stavbe pred začatím stavby, odvolací súd uvádza, že uvedené rozhodnutie nebolo publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky a nemožno trvať na tom, že je výrazom ustálenej judikatúry najvyššieho súdu.

3.3. Za rovnako nedôvodnú vyhodnotil odvolací súd námietku žalobcu, že súd prvej inštancie nedostatočne zistil skutkový stav veci, keď nevykonal dôkaz pripojením spisu Okresného súdu Považská Bystrica sp. zn. 3C/77/2014, z ktorého vyplýva, že matka žalovanej 1/, kúpnu cenu za nehnuteľnosti v N. investovala na kúpu nehnuteľnosti v Z. a teda nie do stavby rodinného domu v T.. Odvolací súd má za to, že pripojením spisu Okresného súdu Považská Bystrica sp. zn. 3C/77/2014 by žalobcom namietané právne závery súdu prvej inštancie neboli vyvrátené. V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje na skutočnosť, že rozsah financovania výstavby nemá vplyv na úmysel strán založiť ich spoluvlastníctvo k realizovaným stavbám, ani na veľkosť ich podielov. Skutočnosť, že žalobca vložil do výstavby viac finančných prostriedkov ako matka žalovanej 1/ nebola v konaní rozporovaná a táto skutočnosť nemá vplyv na vznik podielového spoluvlastníctva k spornej stavbe. Žalobca v konaní neunesol svoje dôkazné bremeno a nepreukázal, že bol výlučným vlastníkom predmetných nehnuteľností, práve naopak, dôkazy, ktoré predložil sám žalobca (dohoda o urovnaní z 18.09.2012) preukazujú, že medzi žalobcom a matkou žalovanej 1/ vzniklo na základe ich dohody podielové spoluvlastníctvo k sporným stavbám.

3.4. Za rovnako nedôvodnú možno označiť aj ďalšiu odvolaciu námietku žalobcu, že súd prvej inštancie nevykonal dôkaz výsluchom ním navrhovanej svedkyne F. B., čím mu bolo znemožnené preukázať, že nepotreboval spoluvlastníka pre budovanie a financovanie rodinného domu. Aj podľa názoru odvolacieho súdu vykonanie dôkazu výsluchom navrhovaného svedka F. B. nemožno považovať ako relevantný a hodnoverný dôkaz. Navrhovaná svedkyňa F. B. spisovala čestné prehlásenie s T. O., nebola priamo účastná žiadneho jednaní ani dohody medzi žalobcom a matkou žalovanej 1/. Preto vykonanie dôkazu jej výsluchom by bolo nadbytočné. Navyiac navrhovaná svedkyňa by mohla len reprodukovat' tvrdenia, ktoré si mala vypočúť od tretej osoby (T. O.), ktorá je už zosnulá a preto tieto skutočnosti už nie je možné žiadnym spôsobom overiť.

4. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie žalobca, jeho prípustnosť odôvodnil § 420 písm. f/ CSP, teda konanie bolo skončené v dôsledku nesprávneho procesného postupu súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu, ktorým mu bolo znemožnené, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Žalobca žiadal zrušiť rozsudok odvolacieho súdu a vec mu vrátiť na ďalšie konanie a priznať náhradu trov dovolacieho konania.

4.1. Dovolateľ namietal zistenie skutkového stavu, pretože súd prvej inštancie nevykonal ním navrhované dokazovanie a zamietol návrh na vypočutie svedkyne F. B., ktorá podala čestné prehlásenie k tomu, ako nebohý T. O. nadiktoval skutkový stav ohľadne budovania rodinného domu v T. a

nepripojil spis Okresného súdu Považská Bystrica 3C/77/2014, z ktorého by súd zistil, že žalovaná predala rodinný dom v N. a z týchto peňazí si kúpila rodinný dom v Z.. Ďalej namietal, že matka žalovanej 1/ nepredložila ani jeden dôkaz, že by s ním uzavrela dohodu o výstavbe rodinného domu v T.. Dovolateľ ďalej spochybňoval, že by matka žalovanej 1/ niečo investovala do rodinného domu a tiež skutočnosť, že požičané peniaze od bývalého manžela matky žalovanej 1/ boli použité na výstavbu rodinného domu v T..

5. K dovolaniu sa vyjadrila žalovaná 2/, ktorá žiadala skoré vyriešenie sporu. Žalovaná 1/ sa k dovolaniu nevyjadrila.

6. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP), po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť. Na odôvodnenie uvedeného záveru dovolací súd uvádza nasledovné:

7. Podľa § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

8. Z hľadiska ústavného aspektu treba rešpektovať právomoc najvyššieho súdu ústavne konformným spôsobom vymedzovať si prípustnosť vecí v konaní o dovolaní a vychádzať z toho, že v prvom rade je vecou najvyššieho súdu určovať si koncepciu interpretácie prípustnosti mimoriadnych opravných prostriedkov, a to za predpokladu, že tato nie je nepriateľská z hľadiska ochrany základných práv a slobôd.

9. Dovolanie treba považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami, ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu z akýchkoľvek dôvodov a hľadísk.

10. O všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch platí, že narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená, musí byť vyvážené sprísnenými a jasne čitateľnými podmienkami prípustnosti. Právnu úpravu dovolania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých môže byť výnimočne prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia, nemožno interpretovať bezbreho; namieste je skôr zdržanlivý (uvážený) prístup.

11. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania. Na týchto záveroch zotrváva aj súčasná rozhodovacia prax najvyššieho súdu.

12. Dovolací súd považuje za prospešné opakovane pripomínať, že dovolanie nepredstavuje opravný prostriedok, ktorý by mal slúžiť na odstránenie nedostatkov pri ustálení skutkového stavu vecí. Dovolací súd nemôže v dovolacom konaní formulovať nové skutkové závery a rovnako nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení, už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože (na rozdiel od súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu) v dovolacom konaní nemá možnosť vykonávať dokazovanie, nie je súdom skutkovým. Dovolaním sa preto nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi prvej a druhej inštancie, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. Na hodnotenie skutkových okolností a zisťovanie skutkového stavu sú povolané súdy prvej a druhej inštancie ako skutkové súdy, a nie dovolací súd, ktorý je v zmysle § 442 CSP viazaný skutkovým stavom, tak ako ho zistil odvolací súd, a jeho prieskum

skutkových zistení nespočíva v prehodnocovaní skutkového stavu, ale len v kontrole postupu súdu pri procese jeho zisťovania (porov. I. ÚS 6/2018). V rámci tejto kontroly dovolací súd síce má možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.) a či konajúcimi súdmi prijaté skutkové závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 252/04), avšak len pri dovolacom dôvode (vade zmätočnosti) v zmysle § 420 písm. f/ CSP, nie pri dovolacom dôvode v zmysle § 421 ods. 1 CSP.

13. V dôsledku spomenutej viazanosti (§ 440 CSP) dovolací súd neprejednáva (ex officio) dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatnený dovolací dôvod; ide o posilnenie dispozičného princípu v dovolacom konaní (deetatizáciu dovolania), pri plnom rešpektovaní autonómie a zodpovednosti dovolateľa, pri rozhodovaní o tom, či podá dovolanie, aký dovolací dôvod uplatní a akým spôsobom ho vymedzí. S tým súvisí aj procesná pasivita dovolacieho súdu, ktorý pri prípadných vadách dovolania tieto pri riadnom zastúpení dovolateľa nenapráva.

14. Dovolací súd konštatuje aj to, že dovolacie konanie má od účinnosti Civilného sporového poriadku povahu typického „advokátskeho procesu“, a to nielen vzhľadom na znenie sporového poriadku. Spracovaniu dovolania a celkovej kvalite zastupovania dovolateľa musí advokát, dovolateľ, ktorý má vysokoškolské vzdelanie druhého stupňa, ale aj zamestnanec dovolateľa, ktorý je právnická osoba nevyhnutne venovať zvýšenú pozornosť. Dovolací proces je v porovnaní s predchádzajúcou právnou úpravou podstatne rigoróznejší a odborne náročnejší. Z hľadiska posúdenia prípustnosti dovolania je teda podstatné správne vymedzenie dovolacích dôvodov spôsobom upraveným v zákone (§ 431 až § 435 CSP), a to v nadväznosti na konkrétne, dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu. Pokiaľ nie sú splnené procesné podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania, nemožno dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu podrobiť vecnému preskúmaniu v dovolacom konaní.

15. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f/ CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a označiť v dovolaní náležitým spôsobom dovolací dôvod (§ 420 alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

16. Žalobca vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania z ustanovenia § 420 písm. f/ CSP, podľa ktorého dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

16.1. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predpokladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej voľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (viď napríklad rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03). Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky.

16.2. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle tohto ustanovenia nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (3 Cdo 41/2017, 3 Cdo 214/2017, 8 Cdo 5/2017, 8 Cdo 73/2017). Dovolací súd preto cez prizmu v dovolaní uplatnených

dovolacích námietok skúmal, či došlo k dovolateľom namietanej procesnej vade.

16.3. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu konania v zmysle § 420 písm. f/ CSP, sú a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia.

16.4. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f/ CSP treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti).

16.5. Dovolateľ, vychádzajúc z obsahu dovolania, prípustnosť podaného dovolania vyvodzuje z § 420 písm. f/ CSP a k tomu dovolaciemu dôvodu uvádza, že súd prvej inštancie nevykonával navrhnuté dôkazy potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností, niektoré dôkazy spolu s odvolacím súdom nesprávne vyhodnotili a nesprávne zistili skutkový stav.

16.6. Podľa konštantnej judikatúry najvyššieho súdu nie je dôvodom zakladajúcim prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f/ CSP paušálne tvrdenie o nedostatočne zistenom skutkovom stave, nevykonaní všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávnom vyhodnotení niektorého dôkazu (3Cdo/26/2017, 4Cdo/56/2017, 5Cdo/90/2017, 8Cdo/187/2017). Súlad tohto právneho názoru s Ústavou Slovenskej republiky posudzoval ústavný súd napríklad v uznesení sp. zn. II. ÚS 465/2017, nedospel však k záveru o jeho ústavnej neudržateľnosti. Na druhej strane ústavný súd vo svojich rozhodnutiach tiež vyslovil názor, že nevykonanie navrhovaného dôkazu, ktorý by mohol mať vplyv na posúdenie skutkového stavu, ktorý z doteraz vykonaných dôkazov nemožno bezpečne ustáliť, možno kvalifikovať ako porušenie práva na spravodlivé súdne konanie v zmysle čl. 46 ods. 1 Ústavy SR (III. ÚS 332/09). Zásadám spravodlivého procesu v zmysle čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane základných ľudských práv a slobôd totiž zodpovedá požiadavka, aby súdmi konštatované skutkové zistenia a prijaté právne závery boli riadne (dostatočne) a zrozumiteľne (logicky) odôvodnené. Z práva na spravodlivý súdny proces vyplýva aj podľa Európskeho súdu pre ľudské práva povinnosť súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a návrhmi na vykonanie dôkazov strán s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (Kraska c. Švajčiarsko z 29. apríla 1993, II. ÚS 410/06).

16.7. Žalobca namieta, že súdy nižších inštancií mali vykonať dokazovanie výsluchom svedkyne F. B. a pripojením spisu Okresného súdu Považská Bystrica sp. zn. 3C/77/2014. Zo zápisnice o pojednávaní z 26. septembra 2017 (č. l. 574 spisu) vyplýva, že súd prvej inštancie uviedol, že na ďalšom pojednávaní vypočuje svedkov navrhovaných žalobcom okrem F. B.. Na pojednávaní z 15. februára 2018 (zápisnica č.l. 606) žalobca navrhol, aby sa súd oboznámil so spismi týkajúcimi sa návrhu bývalej manželky žalobcu (matky žalovanej 1/), k čomu súd prvej inštancie uviedol, že vzhľadom na koncentračnú zásadu, tak isto na zodpovednosť strany za vedenie sporu a neustále dopĺňovanie dokazovania zo strany právneho zástupcu žalobcu na pojednávaniach, súd nevykoná tento dôkaz. Z návrhu tiež nie je zrejmé, či môže byť tento navrhovaný dôkaz prínosom pre toto konanie. Odvolací súd sa s nevykonaním uvedených dôkazov vysporiadal v bodoch 17. a 18. v odôvodnení svojho rozsudku.

16.8. Dovolateľom namietaná vada, spočívajúca v tom, že súd prvej inštancie nevykonával žalobcom navrhnuté dôkazy - výsluch F. B. a pripojenie spisu sp. zn. 3C/77/2014 bola vytýkaná aj v odvolaní žalobcu, a hoci súd prvej inštancie neuviedol dôvody odmietnutia vykonania týchto dôkazov aj v odôvodnení svojho rozsudku (uviedol ich len v zápisniciach o pojednávaní súdu prvej inštancie), táto prípadná vada bola plne odstránená (zhojená) v odvolacom konaní odvolacím súdom, ktorý v odôvodnení svojho rozhodnutia sa odvolacou námietkou žalobcu zaoberal a zrozumiteľne vysvetlil, prečo považoval za správny postup súdu prvej inštancie, ktorým nevyhovelo návrhu žalobu na vykonanie týchto dôkazov (výsluch svedka, pripojenie spisu), teda uviedol konkrétne argumenty i dôvody prečo nebolo potrebné takéto dôkazy vykonať - viď bod 3.3. a 3.4. tohto odôvodnenia vyššie (dôkazy pre vec nevýznamné alebo nadbytočné, relevantné skutočnosti už boli preukázané inými dôkazmi). Správnosťou právnych záverov odvolacieho súdu sa dovolací súd pri uplatnenom dovolacom dôvode (§ 420 písm. f/ CSP) nemal možnosť zaoberať. Dovolací súd je toho názoru, že k dovolateľom namietanej vade

zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f/ CSP nedošlo.

16.9. Dovolací súd v danej súvislosti poukazuje aj na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp.zn. I. ÚS 350/08 zo dňa 30. septembra 2010, podľa ktorého skutočnosť, že okresný súd a ani následne krajský súd neakceptovali návrhy na vykonanie dokazovania predložené sťažovateľkou, nemôže sama osebe viesť k záveru o porušení jej práv. Zásah do základného práva na súdnu ochranu či práva na spravodlivé súdne konanie by v tejto súvislosti podľa ústavného súdu bolo možné konštatovať len vtedy, ak by záver všeobecného súdu o nevykonaní účastníkom navrhovaného dôkazu bol zjavne neodôvodnený, chýbala by mu predchádzajúca racionálna úvaha konajúceho súdu vychádzajúca z priebehu konania a stavu dokazovania v jeho rámci, či vtedy, ak by nevykonaním navrhnutého dôkazu bol účastník postavený do podstatne nevýhodnejšej pozície ako druhá strana v konaní. Podľa názoru dovolacieho súdu konanie súdov na nižšej inštancii však takéto vady nevykazuje.

16.10. Dovolací súd v uznesení z 28. októbra 2020 sp. zn. 7Cdo/205/2019, vychádzajúc z vyššie uvedenej judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky, ako aj z uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 16. mája 2019 sp. zn. 4Cdo/100/2018 poukázal na to, že procesnému právu účastníka navrhovať dôkazy zodpovedá povinnosť súdu nielen o vznesených návrhoch (a dôkazoch) rozhodnúť, ale tiež, pokiaľ im nevyhoví, vo svojom rozhodnutí odôvodniť, prečo a z akých dôvodov tak neurobil. Nevyhovenie dôkaznému návrhu strany sporu možno odôvodniť len tromi dôvodmi. Prvým je argument, podľa ktorého tvrdená skutočnosť, ktorú má navrhnutý dôkaz overiť alebo vyvrátiť, je bez relevantnej súvislosti s predmetom konania. Ďalším je argument, podľa ktorého dôkaz neoverí/nevyvráti tvrdenú skutočnosť, čiže vo väzbe na toto tvrdenie nedisponuje vypovedacou kapacitou. Nakoniec tretím argumentom je nadbytočnosť dôkazu, t.j. argument, podľa ktorého určité tvrdenie, ku ktorému overeniu alebo vyvráteniu je dôkaz navrhovaný, bolo už doterajším konaním bez dôvodných pochybností overené alebo vyvrátené. Ak tieto dôvody zistené neboli, súd postupuje v rozpore s čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy SR, ktoré garantujú pre stranu sporu ústavné právo na spravodlivý proces, čiže táto dôkazná vada (tzv. opomenuté dôkazy) takmer vždy založí nielen nepreskúmateľnosť vydaného rozhodnutia pre nedostatok dôvodov, ale súčasne tiež jeho protiústavnosť (5Cdo/151/2019). O taký prípad ale v tomto spore nešlo. Nevyhovenie dôkaznému návrhu bolo súdmi zdôvodnené z vyššie prezumovaných dôvodov.

17. Dovolací súd považuje za potrebné opakovane zdôrazniť, že dovolanie nepredstavuje opravný prostriedok, ktorý by mal slúžiť na odstránenie nedostatkov pri ustálení skutkového stavu veci. Dovolací súd nemôže v dovolacom konaní formulovať nové skutkové závery a rovnako nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení [napr. že (ne)došlo k preukázaniu uzavretia dohody o výstavbe rodinného domu v T. žalobcu s matkou žalovanej 1/, že (ne)došlo k použitiu požičaných peňazí od bývalého manžela matky žalovanej 1/ na výstavbu tohto rodinného domu a pod.] už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože (na rozdiel od súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu) v dovolacom konaní nemá možnosť vykonávať dokazovanie, nie je súdom skutkovým. Dovolaním sa preto nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi prvej a druhej inštancie, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania.

17.1. Na hodnotenie skutkových okolností a zisťovanie skutkového stavu sú povolané súdy prvej a druhej inštancie ako skutkové súdy, a nie dovolací súd, ktorý je v zmysle § 442 CSP viazaný skutkovým stavom, tak ako ho zistil odvolací súd, a jeho prieskum skutkových zistení nespočíva v prehodnocovaní skutkového stavu, ale len v kontrole postupu súdu pri procese jeho zisťovania (porov. I. ÚS 6/2018). V rámci tejto kontroly dovolací súd síce má možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.) a či konajúcimi súdmi prijaté skutkové závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 252/04), čím by mohlo dôjsť k vade zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f/ CSP, avšak dovolací dôvod takto vymedzený nebol.

17.2. Nedostatočne zistený skutkový stav veci, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo

nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu nie je v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu považované za vadu konania v zmysle § 420 písm. f/ CSP (1 Cdo 41/2017, 2 Cdo 232/2017, 3 Cdo 26/2017, 4 Cdo 56/2017, 5 Cdo 90/2018, 3 Cdo 94/2018, 6 Cdo 69/2020, 9 Cdo 209/2020). Pri posudzovaní ústavnosti tohto právneho názoru nedospel ústavný súd (II. ÚS 465/2017) k záveru o jeho ústavnej neudržateľnosti.

17.3. So zreteľom na obsah dovolania najvyšší súd zdôrazňuje, že súdna prax je jednotná v názore, že ak súd niektorý dôkaz nevykoná, môže to viesť prípadne k nesprávnym skutkovým zisteniam a v konečnom dôsledku aj k vecne nesprávnemu rozhodnutiu, nie však k odňatiu možnosti konať pred súdom. Postup súdu, ktorý v priebehu konania nevykonával všetky navrhované dôkazy alebo vykonal iné dôkazy na zistenie skutkového stavu, nezakladá prípustnosť dovolania (3 Cdo 12/2015, 6 Cdo 69/2020, 9 Cdo 209/2020, 8 Cdo 290/2019, 7 Cdo 170/2020). K procesným právam strany sporu nepatrí, aby bol súdom vykonaný každý ňou navrhnutý dôkaz alebo dôkaz, o ktorom sa procesná strana subjektívne domnieva, že by mal byť súdom vykonaný. Rozhodovanie o tom, ktoré z dôkazov budú vykonané, patrí vždy výlučne súdu, a nie strane konania. Ak sa súd rozhodne, že určité dôkazy nevykoná (napríklad preto, že sú podľa jeho názoru pre vec nevýznamné alebo nadbytočné, lebo relevantné skutočnosti už boli preukázané inými dôkazmi), nemôže to byť považované za postup znemožňujúci procesnej strane uskutočňovať jej procesné oprávnenia v zmysle § 420 písm. f/ CSP (3 Cdo 26/2017).

18. Pokiaľ dovolateľ odvolaciemu súdu vytýkal nesprávne právne posúdenie veci (napr. že žalobca nie je výlučným vlastníkom stavieb) dovolací súd uvádza, že pri posudzovaní splnenia požiadaviek na riadne odôvodnenie rozhodnutia, správnosť právnych záverov, ku ktorým súdy dospeli, nie je právne relevantná, lebo prípadne nesprávne právne posúdenie veci prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f/ CSP nezakladá. Ako vyplýva aj z judikatúry ústavného súdu, iba skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti rozhodnutia odvolacieho súdu (napr. I. ÚS 188/06). V tejto súvislosti je potrebné pripomenúť, že nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Podľa ustálenej judikatúry najvyššieho súdu ale nesprávne právne posúdenie veci nezakladá vadu zmätočnosti uvedenú v § 420 písm. f/ CSP (R 24/2017, 1 Cdo 202/2017, 2 Cdo 101/2017, 3 Cdo 94/2017, 4 Cdo 47/2017, 5 Cdo 145/2016, 7 Cdo 113/2017, 8 Cdo 76/2018). V zmysle rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky zo 6. marca 2019 sp.zn. I ÚS 61/2019 aj v právnych veciach, na ktoré sa vzťahuje CSP, je opodstatnený názor, podľa ktorého nesprávne právne posúdenie veci nezakladá vadu konania podľa § 420 písm. f/ CSP. Najvyšší súd už podľa predchádzajúcej úpravyospel k záveru, že realizácia procesných oprávnení sa strane neznemožňuje právnym posúdením (viď R 54/2012 a 1 Cdo 62/2010, 2 Cdo 97/2010, 3 Cdo 53/2011, 4 Cdo 68/2011, 5 Cdo 44/2011, 6 Cdo 41/2011, 7 Cdo 26/2010 a 8 ECdo 170/2014). Skutočnosť, že dovolateľ má odlišný právny názor než konajúci odvolací súd, bez ďalšieho nezakladá ním tvrdenú vadu v zmysle § 420 písm. f/ CSP. Sama polemika s rozhodnutím odvolacieho súdu alebo prosté spochybňovanie správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu či kritika jeho prístupu zvoleného pri právnom posudzovaní veci, významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v § 420 písm. f) CSP (9Cdo/248/2021, 9Cdo 73/2020, 9Cdo 121/2020).

19. Z vyššie uvedeného vyplýva, že dovolanie žalobcu v zmysle § 420 písm. f/ CSP nie je prípustné, preto ho najvyšší súd podľa § 447 písm. c/ CSP odmietol.

20. O náhrade trov dovolacieho konania rozhodol dovolací súd podľa § 453 ods. 1 CSP tak, že žalovaným 1/ a 2/ ich náhradu nepriznal, pretože aj keď výsledok dovolacieho konania obdobný jeho zastaveniu zavinil žalobca (§ 256 ods. 1 CSP), žalovaným 1/ a 2/ žiadne preukázané trovy dovolacieho konania nevznikli (R 72/2018).

21. Toto uznesenie bolo prijaté senátom najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.